

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันที่ดำเนินธุรกิจในการรับฝากเงินและ
อำนวยความสะดวก รวมทั้งบริการทางการเงินอื่น ๆ ที่กฎหมายอนุญาตให้กับหน่วยงาน
ราชการ ธุรกิจ และเอกชนโดยทั่วไป เพราะวาระบบธนาคารพาณิชย์ถือว่าเป็น
หัวใจสำคัญของระบบสถาบันการเงิน มีความสำคัญที่สุดต่อเศรษฐกิจของประเทศ
ดังนั้น เป้าหมายของการควบคุมกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ จึงมุ่งไปในทางที่จะ
เสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง
เพื่อคุ้มครองผู้ฝากเงิน และช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่สำคัญของธนาคารเอง
ด้วยความราบรื่น บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมได้รับความเชื่อถือจากผู้
ฝากและผู้ลงทุนและส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ เนื่องจากระบบธนาคาร
พาณิชย์เป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจโดยส่วนรวม

การดำเนินธุรกิจการเงินรวมทั้งธนาคารพาณิชย์ ต้องเผชิญกับการ
แข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน ความซับซ้อนของธุรกิจการเงินก็มีมากขึ้น
อันเป็นผลมาจากการผ่อนปรนทางการเงินและการเปิดเสรีทางการเงิน ซึ่งได้
ผลักดันสถาบันการเงินไทยมีการปรับตัวมากขึ้น เช่น การพัฒนาเครื่องมือทางการเงิน
ในรูปแบบใหม่ ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้คล่องตัว เป็นต้น

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก ตลอดจนผล
การเจรจาการค้าของประเทศสมาชิกภาคตัดโดยเฉพาะในภาคบริการ ทำให้
ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาระบบการเงินให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเป็นสากล
มากขึ้น ภายใต้แนวทางดังกล่าว มีการดำเนินนโยบายการเงินเสรีและพัฒนา
ตลาดเงิน ตลาดทุน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้โครงสร้างระบบการเงินในประเทศ

ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป สถาบันการเงินและเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ เกิด
 มาก ดังที่กล่าวแล้ว ธุรกิจขนาดใหญ่สามารถระดมทุนได้โดยตรงด้วยการออกตรา
 สสารการเงินจำหน่ายในตลาดเงินและตลาดทุน บริษัทเงินทุนฯ และสถาบันการเงิน
 เช่น กองทุนรวม มีบทบาทในระบบการเงินมากขึ้น และเป็นคู่แข่งขั้นที่สำคัญของ
 ธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่บทบาทของธนาคารพาณิชย์โดยเฉพาะในการเป็นตัว
 กลางทางการเงินลดลงไปมาก

ในด้านกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ของแต่ละประเทศ
 ได้กำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงขั้นต่ำตามมาตรฐาน BIS
 (Bank for International Settlements) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ
 ที่ก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 ภายใต้ข้อตกลงของกลุ่มธนาคาร
 กลางของประเศยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยมีสำนักงานที่กรุง Basle
 ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

การที่ภาวะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศต่าง ๆ มีการติดต่อเชื่อม
 โยงระหว่างกันมากขึ้น (Globalization) การติดต่อและการดำเนินธุรกิจของ
 ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่าง ๆ จึงขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นตามไป
 ทั้งนี้ เพื่อกำหนดมาตรฐานด้านความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการ
 เงินต่าง ๆ อันจะมีบทบาทสำคัญ โดยกลุ่มธนาคารกลางประเทศอุตสาหกรรมได้
 ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่ว
 โลก ตามข้อตกลงจากการประชุมกันที่เมือง Basle ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่ง
 เรียกว่า Basle Accord ทั้งนี้โดยได้รับคำแนะนำจาก Bank for Inter-
 national Settlements

การกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นใหม่ให้ธนาคารพาณิชย์ใน
 ประเทศสมาชิกทั่วโลกถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานสากลนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อขยาย
 ขอบเขตการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ให้กว้างขวางขึ้น
 และสอดคล้องกับลักษณะการขยายบริการในตลาดการเงินและตลาดทุน โดยที่
 ธนาคารพาณิชย์ควรมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับกับโครงสร้าง และการขยาย
 ตัวของธุรกิจการเงินในระยะยาว

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ศึกษามาตรการของ BIS ที่ใช้ในการกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ให้เกิดความมั่นคงและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการเงิน วิเคราะห์การประยุกต์ใช้กับกรณีของประเทศไทยและการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์

3. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

วิเคราะห์ถึงผลกระทบของการนำมาตรฐาน BIS มาใช้ จะมีผลต่อธนาคารพาณิชย์อย่างไร ตลอดจนการประยุกต์มาตรฐานดังกล่าวกับกรณีของไทยว่ามีอุปสรรคและปัญหาหรือไม่

4. วิธีการศึกษาวิจัย

โดยการศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ BIS มาใช้กับประเทศไทยด้วยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น กฎหมาย บทความ ภาคนิพนธ์ หนังสือระเบียบวิธีปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ศึกษาหาแนวทางเพื่อเสนอแนะต่อไป

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. เพื่อยกระดับมาตรฐานระบบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินในประเทศไทยให้เป็นมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ
2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นด้วยการปรับตัวและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แข่งขันกับต่างประเทศได้

3. ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีความมั่นคงมากขึ้น เพราะจะต้องมีเงินกองทุนเพียงพอในการรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการก่อภาวะผูกพัน

4. เพื่อส่งเสริมการกำกับดูแลความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์ให้มียังมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้มิให้ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้เกิดความเชื่อถือและผลดีต่อระบบเศรษฐกิจไทย

5. เพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากฎหมายที่มีอยู่ เพียงพอที่จะรองรับกับมาตรฐาน BIS ที่นำมาใช้ หรือจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

6. สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

การนำ BIS มาใช้ตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์ จะทำให้การแข่งขันของสถาบันการเงินไทยกับต่างประเทศอยู่บนพื้นฐานที่ทัดเทียมกัน ด้วยการกำกับที่เป็นมาตรฐานสากลและความมั่นคง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย